

Version 1.0

Hållbarhetsprogram

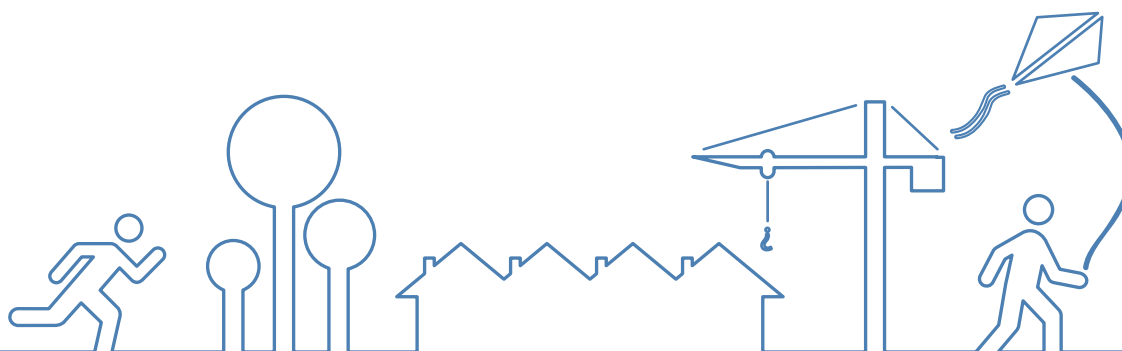
FÖR UTVECKLINGEN AV SÖDRA MUNKSJÖN

Södra Munksjön
UTVECKLINGS AB

Innehållsförteckning

Om Hållbarhetsprogrammet	3
Inledning	3
Bakgrund, mål och syfte	4
Vilka måste följa hållbarhetsprogrammet?	4
Framtagning och revidering	5
Struktur och styrning	5
Handlingsplan	7
Aktiviteter i två nivåer	7
Organisationsstruktur och styrning av handlingsplanen	8
Framtagning av handlingsplanen	8
Arbetet med handlingsplanen	8
Uppföljning av handlingsplanen	8
Hållbarhetsprogram	9
Princip 1: Blandstaden för alla att mötas och må bra i	10
Princip 2: Vatten och grönska runt hörnet	11
Princip 3: Hållbart resande och hög tillgänglighet	12
Princip 4: Innovativa och långsiktiga lösningar	13
Ordlista / Begreppsförklaringar	14
Mer information och kontakt	15

Om hållbarhetsprogrammet

Inledning

”Vi vill ha en levande stad och ett starkt regioncentrum. [...] ”Ramprogram för Södra Munksjön” är en fördjupad översiktsplan och visar huvudstrukturen inom vilken den långsiktiga utvecklingen kring Södra Munksjön kan ske successivt [...] När programmet nu är fastställt påbörjar vi det spännande arbetet med genomförandet, steg för steg där detaljplaner tas fram i takt med stadens tillväxt och utveckling. Vägledande för arbetet är de övergripande målen om att skapa en långsiktigt hållbar utveckling i vår kommun.”

Dessa ord formulerade Ann-Marie Nilsson (c) som kommunalråd under hösten 2012 i förordet till Ramprogram för Södra Munksjön. Fem år senare kan vi som jobbar på Södra Munksjön Utvecklings AB stolt presentera inledningen till Hållbarhetsprogram för utvecklingen av Södra Munksjön.

I ramprogrammet var ambitionen att gå från tanke till handling och det har vi sannerligen gjort. Arbetet med utvecklingen av Södra Munksjön har varit väldigt påtaglig de senaste åren. Nu tar vi ytterligare ett steg mot framtiden i och med detta hållbarhetsprogram. Det är ett långsiktigt arbete som ska säkerställa att de ambitioner och mål som finns inom Jönköpings kommun kan uppnås och överträffas i utvecklingen av staden runt Munksjön.

Nu går vi inte bara ifrån tanke till handling utan det är nu vi tar de aktiva stegen för en bättre morgondag!

Södra Munksjön Utvecklings AB

Bakgrund, mål och syfte

Södra Munksjön Utvecklings AB (SMUAB) är ett helägt kommunalt bolag vars syfte är att leda och driva fram stadsomvandlingen i Södra Munksjöområdet. Bolaget har ett samlat ansvar för frågorna inom området och ska genom samarbete och goda kontakter förverkliga det, av Jönköpings kommunfullmäktige, fastslagna ramprogrammet för utvecklingen av Södra Munksjön. Detta hållbarhetsprogram har tagits fram som ett led i SMUAB:s uppdrag att förverkliga ramprogrammet och för att säkerställa Stadsbyggnadsvisionens ambition om en långsiktigt hållbar stadsutveckling.

Hållbarhetsprogrammet utgår alltså ifrån Ramprogram för Södra Munksjön som är en fördjupad översiktsplan och en följd av Stadsbyggnadsvision 2.0. Vidare har även Jönköpings kommuns Program för hållbar utveckling - miljö, Ålborgåtagandena, UN-habitat, CEMR deklARATIONEN (Rådet för europeiska kommuner och regioners deklARATION om jämställdhet) och andra styrande dokument varit vägledande vid framtagandet av hållbarhetsprogrammet.

Utöver Ramprogram för Södra Munksjön har även Sweden Green Building Councils certifieringsprocess för hållbart stadsbyggande - Citylab Action - använts som styrande process och kvalitetssäkring av programmet. Kortfattat innebär Citylab att hela stadsdelar ska utvecklas hållbart (ekonomiskt, miljömässigt och socialt) för att säkerställa en hållbar utveckling av samhället och inte enbart miljömärkning av enskilda hus eller kvarter. Syftet med att arbeta med Citylab är att få en oberoende kvalitetskontroll av hållbarhetsprogrammet och handlingsplanen som styr stadsutvecklingen. Citylab innebär ett certifieringssystem som genomförs i flera delsteg under utvecklings- och byggnadsprocessen. Det säkerställer att arbetet genomförs i enlighet med framtagna planer. Den slutliga certifieringen sker efter färdigställd byggnation och området börjar förvaltas. I Södra Munksjön används Citylabs certifieringsprocess på tillämpbara delar i stadsutvecklingen.

Hållbarhetsprogrammet är SMUAB:s styrande dokument för att kunna verka för en hållbar stadsutveckling inom Södra Munksjön.

Genom detta hållbarhetsprogram, dess långsiktiga målsättningar, styrning och principer för stadsutveckling är syftet att säkerställa att vi tar aktiva steg för en bättre morgondag.

Vilka måste följa hållbarhetsprogrammet?

Södra Munksjön är ett stort område som kommer utvecklas i flera delområden och tillsammans med många olika markägare och aktörer. Eftersom SMUAB inte äger all mark i området skrivs ett så kallat markägaravtal med de aktörer som ska vara med och exploatera i ett särskilt detaljplaneområde. De som skrivit på avtalet ingår därefter i en samverkansgrupp som tillsammans utvecklar respektive del i Södra Munksjön. Alla parter i samverkansgruppen har ansvar för att följa hållbarhetsprogrammet samt respektive handlingsplan.

Varje part i samverkansgruppen har sedan också ett ansvar för att entreprenörer, underentreprenörer, underleverantörer eller andra inblandade aktörer i sin tur följer hållbarhetsprogrammet och handlingsplanen för att säkerställa sin del i avtalet, se illustration nedan.

Under avsnittet "Handlingsplan" förklaras samverkansgruppens ansvar i förhållande till handlingsplanen i ännu mer detalj.

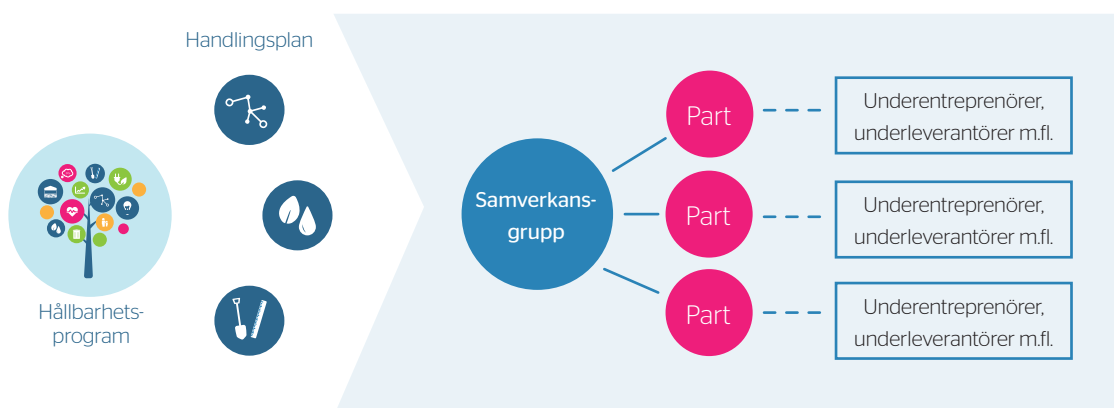

Illustration över vilka som måste följa hållbarhetsprogrammet och handlingsplanen.

Framtagning och revidering

Hållbarhetsprogrammet har tagits fram av SMUAB i samarbete med samverkansgruppen för Skeppsbron Västra, företrädare från kommunen, näringslivet, och experter. SMUAB ansvarar för att göra översyn, revidera och uppdatera hållbarhetsprogrammet fortlöpande under arbetets gång. I detta revideringsarbete bedöms hållbarhetsprogrammets relevans och innehåll i relation till ny vetenskap, teknisk utveckling samt politiska beslut.

Struktur och styrning

Hållbarhetsprogrammet består av fyra principer som utgör ambitionen och riktningen för utvecklingen av området som helhet. Till de fyra principerna finns sexton vägledande delmål som förtydligar principerna. Hållbarhetsprogrammet ska fungera direkt styrande för framtagningen av detaljplaner inom utvecklingsområdet. Då en detaljplan endast kan styra vissa delar av stadsutvecklingen kompletteras hållbarhetsprogrammet med styrande handlingsplaner för skedena Projektering och Byggnation samt Förvaltning.

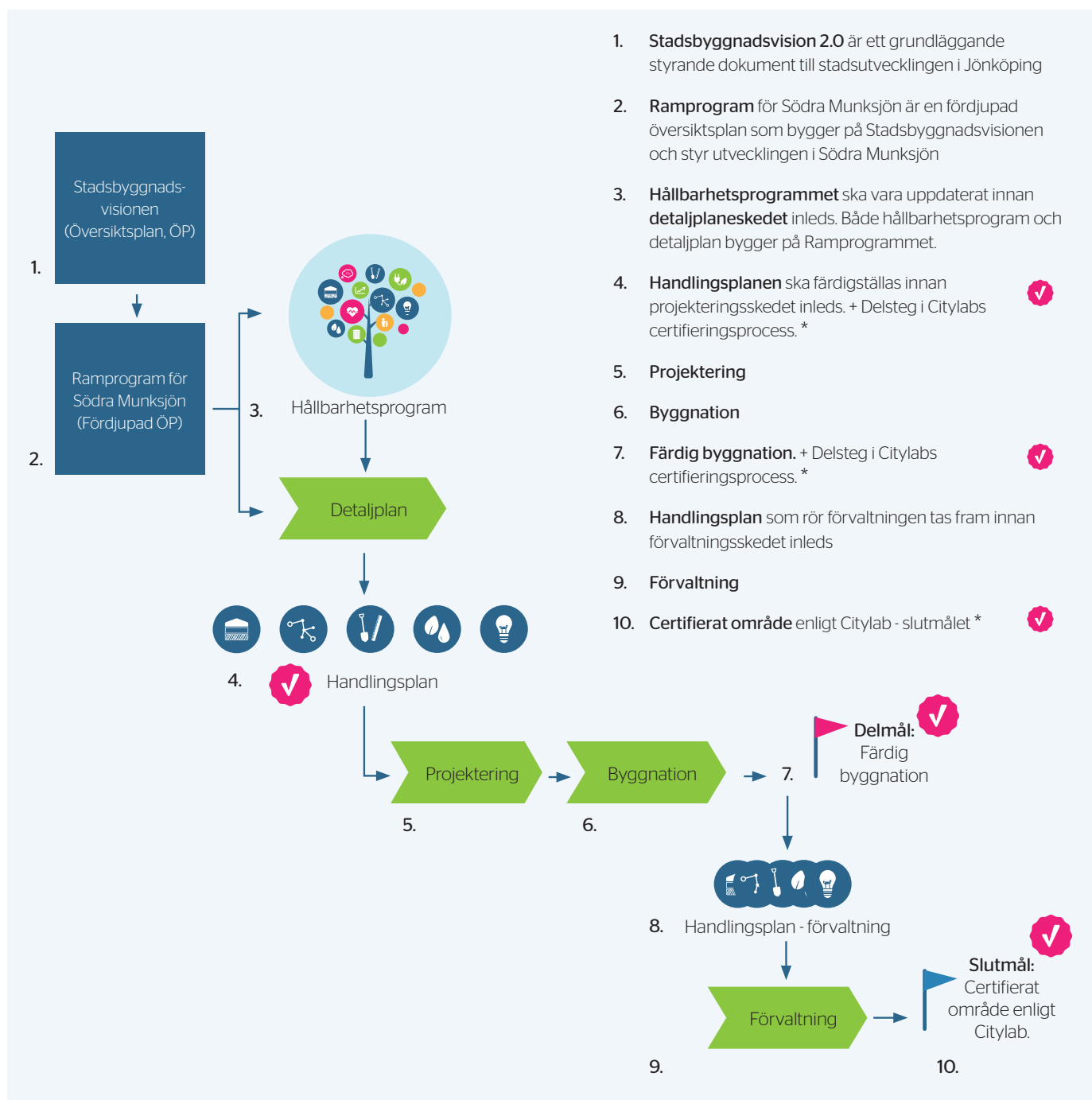

Illustration över hela "hållbarhetsprocessen" - från framtagande av hållbarhetsprogram till slutcertifiering av området enligt citylab.

SMUAB ansvarar för att driva på arbetet med framtagning av nya detaljplaner inom utvecklingsområdet. Hållbarhetsprogrammets styrande principer och delmål för detaljplaneutveckling ska därmed följas som en del i uppdraget när en beställning av detaljplan inom området görs till stadsbyggnadskontoret på Jönköpings kommun.

Handlingsplanen innehåller en konkret nedbrytning av hållbarhetsprogrammets principer och delmål i mät- och uppföljningsbara aktiviteter, i syfte att säkerställa att ambitionen och riktningen för området implementeras i de enskilda byggprojekten.

Hållbarhetsprogrammet kan ses som övergripande för utvecklingen av hela Södra Munksjön och följer versionsnummer, där en ny version skapas vid revidering. Handlingsplanerna är istället anpassade efter varje detaljplaneområde och är därför platsspecifika och framtagna speciellt för varje detaljplan. I ett och samma detaljplaneområde är det möjligt att flera olika handlingsplaner finns.

Hållbarhetsprogram ver. 1.0

4 Principer och 16 delmål

Styrning

Föverkligande

Exempel på ämnen

Handlingsplan
detaljplanespecifik

- _____
- _____
- _____
- _____
- _____

Innovation

Blå- grönstruktur

Gestaltning

Mobilitet

Byggkvalitet

Belysning

Trygghet

Liv och rörelse

Illustration över förhållandet mellan hållbarhetsprogrammet och handlingsplanen. Hållbarhetsprogrammet består av 4 principer och 16 delmål som styr hållbarhetsarbetet i Södra Munksjön. Handlingsplanen innehåller checklistor på aktiviteter som ska genomföras av ansvariga aktörer inom ett detaljplaneområde för att kunna uppnå hållbarhetsprogrammets principer och delmål. I handlingsplanen tas olika ämnen upp, t.ex. enligt ovan.

Handlingsplan

I samband med framtagandet av en detaljplan inom Södra Munksjöns utvecklingsområde ska en specifik handlingsplan tas fram under ledning av SMUAB. Handlingsplanen innehåller checklistor på aktiviteter som ska genomföras av de ansvariga aktörerna inom detaljplanen (parterna i samverkansgruppen) för att säkerställa att ambitionerna i hållbarhetsprogrammet förverkligas.

Handlingsplaner tas fram i två skeden: Projektering- och Byggnation samt Förvaltning. Syftet med denna uppdelning är att skapa en arbetsmodell som följer det arbets- och processkede som redan är etablerat vid byggnation.

Arbetet med att ta fram en handlingsplan som styr Projekterings- och Byggnationsskedet ska ske parallellt med framtagandet av detaljplanen. När det operativa arbetet övergår i Projekterings- och Byggskedet påbörjas och slutförs arbetet med att ta fram handlingsplan(er) och rekommendationer för Förvaltningsskedet. Löpande uppföljning av aktörernas arbete kommer att ske under hela processen.

SMUAB ansvarar för att driva arbetet med framtagandet av handlingsplanen i samarbete med respektive detaljplans eventuella samverkansgrupp samt företrädare för kommunen. Kunskapsöverföring från tidigare detaljplaners handlingsplaner kommer ligga till grund för nya handlingsplaner.

Exakt vilka specifika ämnen som behandlas i handlingsplanen kan skilja mellan de olika detaljplanerna beroende på karaktär och innehåll. Ämnen som behandlas i handlingsplanen skulle kunna vara: Gestaltning, Belysning, Blå- och Grönstruktur, Byggkvalitet, Mobilitet, Trygghet, Liv och rörelse samt Innovation.

Aktiviteter i två nivåer

I syfte att skapa en flexibel och användbar modell för alla parter i genomförandet kategoriseras de aktiviteter som utgör handlingsplanen i två nivåer: Bas- och Plusnivå enligt bedömningsgrunden nedan. I dessa ingår inte grundläggande krav som regleras genom tillämplig lagstiftning och krav då efterlevnad av dessa förutsätts.

Basnivå: Aktiviteter som inte utgörs av lagkrav och som säkerställer att detaljplaneområdet kan certifieras enligt Citylab. Berörda aktörer är överens om att genomföra dessa aktiviteter och de är därför obligatoriska.

Plusnivå: Aktiviteter som inte är lika beprövade eller är helt nydanande inom sitt område eller där det inte råder enighet bland berörda aktörer. Minst hälften av de tillämpliga aktiviteterna på plusnivå ska genomföras av respektive aktör.

En aktivitet kan, efter bedömning, bytas ut mot en likvärdig aktivitet som inte finns upptagen i handlingsplanen om denna aktivitet:

1. Uppnår samma syfte, mål och/eller effekt som den ursprungliga aktiviteten
2. Uppnår annan likvärdig effekt i relation till det delmål till vilken aktiviteten svarar mot.

Samtliga aktörer som arbetar inom respektive detaljplan ansvarar för att de aktiviteter som aktören åtagit sig uppfylls. Redovisning och uppföljning framgår av respektive handlingsplan. SMUAB ansvarar för att sammanställa och följa upp hållbarhetsarbetet enligt Citylab:s certifieringsprocess.

Organisationsstruktur och styrning av handlingsplanen

Då handlingsplanen tas fram tillsammans med samverkansgruppen och kommunala förvaltningar regleras efterlevnad av respektive handlingsplan i det markfördelningsavtal som upprättas mellan aktörerna i samverkansgruppen. Vidare åtar sig samtliga aktörer i samverkansgruppen att ingå en gemensam samverkansplattform (som SMUAB leder) för detaljplaneområdet. Samverkansplattformen innebär för aktörerna att de har skyldighet att:

- Medverka i kvartalsvisa uppföljningar om hållbarhet i form av fysiska träffar. Dessa är öppna för samtliga aktörer under hela projekterings- och byggnationstiden (och inte enbart de som är med i samverkansgruppen).
- Kommunicera frågeställningar som uppkommer mellan uppföljningarna och som kräver samordning i gruppen.
- Informera boende och verksamheter om vad hållbarhetsarbetet innebär för dem i förvaltningsskedet.

SMUAB förbehåller sig rätten att vid avsteg från handlingsplanen i en utsträckning som kan anses som avtalsbrott (i enlighet med markfördelningsavtalet) utesluta aktörer från den gemensamma samverkansplattformen och framtida markanvisningar.

Alla aktörer ansvarar för att under samtliga processer och delskeden av arbetet med utvecklingen av Södra Munksjön rapportera avvikelser från hållbarhetsprogrammet och/eller handlingsplanen. Avvikelser ska rapporteras till SMUAB.

Rapportering till och kontakt med Citylab gällande bedömning av hållbarhetsprogram och handlingsplan, delcertifieringssteg och slutbedömning/certifiering sköts av SMUAB. Nödvändig data och underlag ansvarar respektive part i samverkansgruppen för att rapportera in.

Framtagning av handlingsplanen

SMUAB ansvarar för att driva arbetet med framtagandet av en handlingsplan i samverkan med respektive detaljplans samverkansgrupp samt företrädare för kommunen. SMUAB ansvarar för identifieringen av inriktningen och antalet ämnen som handlingsplanen ska täcka, att sammankalla samverkansgruppen samt att samarbete och kunskapsutbyte med nödvändiga kommunala förvaltningar sker. Detta arbete sker under processen med att ta fram detaljplanen.

Arbetet med handlingsplanen

Under påbörjad projektering ingår den framtagna handlingsplanen som en del i de styrande dokument som reglerar arbetet. Samtliga parter i samverkansgruppen ansvarar alltså för att säkerställa att arbetet planeras och utförs i enlighet med handlingsplanens föreskrifter. Det är också upp till varje part i samverkansgruppen att säkerställa att samtliga leverantörer och underentreprenörer av tjänster och produkter är informerade om kraven och att dessa efterlevs.

SMUAB ska erbjuda kompetensstöd till de i samverkansgruppen och/eller de entreprenörer som är i behov av det genom att tillhandahålla utbildningar vid minst två tillfällen per år (om behov finns) under projekterings- och byggskedet.

Uppföljning av handlingsplanen

Parterna i samverkansgruppen ansvarar för att rapportera data, underlag och övrig dokumentation som kan komma att krävas i enlighet med handlingsplanens föreskrifter om uppföljning. Hur underlag ska rapporteras och i vilka intervall framgår av handlingsplanen.

SMUAB ansvarar för att säkerställa att metod för rapportering och uppföljning tas fram under projekteringskedet för att, senast, kunna användas av samtliga aktörer vid uppstart av byggnationen. Det åligger även SMUAB att följa upp inrapporterade underlag, granska eventuella avvikelser och agera på dessa.

Hållbarhetsprogram

Aktiva steg för en bättre morgondag

"Jönköping stad ska ha en långsiktigt hållbar utveckling – socialt, miljömässigt och ekonomiskt. Vi vill bygga en hållbar stad med en fysisk miljö som inspirerar till möten mellan människor, ger möjlighet att röra sig fritt, ger tillgång till grönska och bjuder på ett varierat utbud av varor och tjänster. En stad som genomsyras av kreativitet, öppenhet och tolerans." Stadsbyggnadsvisionen 2.0

Princip 1: Blandstaden för alla att mötas och må bra i

Stadsmiljön skapar förutsättningar för stor mångfald och variation mellan gammal och ny bebyggelse, både i gestaltning och funktion för boende, handel, service, rekreation, kultur och arbetsplatser. Blandstaden utgår ifrån social hållbarhet där människans välbefinnande står i centrum. Genom att tillgodose människors rättigheter ska goda, trygga och jämställda och jämlika mötesplatser och en hälsosam livsmiljö skapas.

Delmål

1.1

Stadens allmänna platser ska utformas jämställt så att de blir den självklara mötesplatsen och "vardagsrummet" för alla och säkerställa människors rättigheter till grönytor, rekreation och funktioner. De ska upplevas trygga och säkra att vistas i under alla tider på dygnet och året runt. Detta skapas genom väl gestaltade byggnader och miljöer och utformning av de offentliga rummen där barnperspektivet och god tillgänglighet särskilt ska beaktas för att skapa utrymme åt alla.

1.2

God luftkvalitet och goda ljudförhållanden ska genom god planering och åtgärder säkerställas i ett tidigt skede, både i boendemiljöer och på allmänna platser. Träd och grönska ska, bland andra insatser, användas för detta ändamål.

1.3

Belysning ska vara energieffektiv och göra stadsrummet tryggt, överskådligt, vackert, stimulerande och behagligt att vistas i. Bostäder ska ha goda ljusförhållanden genom tillgång till himmelsljus och direkt solljus. Bostadsgårdar ska ha bra mikroklimat avseende solljus, skugga och vind.

1.4

Det ska finnas långsiktigt hållbara och lönsamma förutsättningar för utveckling och drift av olika verksamheter och kultur och kulturarv ska utgöra viktiga utgångspunkter för stadsutvecklingen. Olika typer av upplåtelse-, användnings- och ägandeformer (t.ex. företagande, skola, vård och omsorg, mindre lägenheter, gemensamhetslokaler och bostadsrätter) ska användas för att uppnå en blandad befolkning. Skolor, förskolor och äldreboenden ska vara jämställt och jämlikt utformade och med goda och för ändamålet väl anpassade utomhus- och inomhusmiljöer och vara en integrerad del i utvecklingen av området.

Princip 2: Vatten och grönska runt hörnet

Med hänsyn till naturens ekosystemtjänster och förutsättningar skapas en stad där våra liv och verksamheter kan ge en minimal negativ belastning och en ökad positiv påverkan på natur och människor. Mångfunktionella grönytor och vatten ska användas för att skapa sociala sammanhang, främja biologisk mångfald och skapa en robusthet i samhället inför kommande klimatförändringar.

Delmål

2.1

För att säkerställa människors rättighet till rekreation och grönska ska avståndet till närmaste grönområde ska vara max 200 m. Grönområden ska vara utformade för alla och det ska finnas minst 10 m² grönyta per boende i snitt inom utvecklingsområdet. För att skapa en sammanhållen och högkvalitativ grönstruktur, inom och utanför kvartersmark, ska grönytefaktor användas.

2.2

Mångfunktionella och varierande grönytor (i typ, art och ålder) och vatten med tillhörande ekosystemtjänster som ger goda förutsättningar för hälsosam luftkvalitet, ljudmiljö, mikroklimat och omhändertagande av dagvatten ska skapas eller vidmakthållas, vilket stärker fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande.

2.3

Samhällets robusthet ska säkras och sårbarheten för framtida ökade temperaturer, extrema skyfall, stigande nivåer i omgivande vattendrag ska minimeras och ett funktionellt och hållbart omhändertagande av spill- och dagvatten som i förlängningen leds ut i Vättern ska säkerställas.

2.4

Mark ska användas på ett resurseffektivt sätt, anpassat till lokala förutsättningar och behovet av infrastruktur, både ovan och under mark, ska säkerställas. Förorenade jordmassor ska omhändertas så att risk för utlakning minskas och sanerad mark ska minst vara lämplig för bostäder där så är relevant. Befintliga naturvärden och levande kulturhistoria ska bevaras, användas och/eller utvecklas när så är möjligt.

Princip 3: Hållbart resande och hög tillgänglighet

I den moderna blandstaden är funktioner och anläggningar nära och lättillgängliga för alla och det är enkelt att välja hållbara sätt att förflytta sig inom, till och från området. Gående och cyklister prioriteras tillsammans med en attraktiv kollektivtrafik för att skapa god tillgänglighet och levande gaturum.

Delmål

3.1

Främja attraktiva, yt- och energieffektiva och lättillgängliga resealternativ och därigenom minska behovet av privata motorfordon.

3.2

Den urbana stadsstrukturen ska skapa förutsättningar för att alla människors rättighet att ta del av vård, service, skola, handel, stråk, kultur och platser för rekreation säkerställas.

3.3

Förutsättningar för samordnade varuleveranser, inklusive transport med cykel, samt fossilfria transporter i allmänhet ska skapas.

3.4

Gaturummet ska genom sin utformning främja trafiksäkerhet för oskyddade trafikanter, lägre hastigheter och bullernivåer samt bra luftkvalitet. Parkeringsytor för bil och cykel i garage ska utformas på ett sätt som skapar förutsättningar för samutnyttjande, flexibel framtida användning och möjligheten till plantering av stora träd.

Princip 4: Innovativa och långsiktiga lösningar

Förutsättningar ska skapas för en fossilfri och giftfri livsmiljö samt i övrigt en minimal negativ belastning på människor och miljö. Detta uppnås genom hållbart byggande och framtidsinriktade lösningar som bidrar till att det ska vara lätt att göra rätt i vardagen. En robust och säker VA- och energiförsörjning samt kommunikation som klarar olika typer av potentiella kriser och hot ska även säkerställas. Genom samverkan, delaktighet och strategiska satsningar skapas nya förutsättningar för företagande och verksamheter som ökar hela stadens dragnings- och attraktionskraft.

Delmål

4.1

Genom informations- och kommunikationsteknologins (IKT) och öppna nätfiberlösningar skapas hållbara, innovationsdrivande och kostnadseffektiva förutsättningar för boende och offentlig miljö.

4.2

En låg resursanvändning med cirkulära och energieffektiva flöden för både förnybara och icke förnybara resurser och avfall ska tillämpas. Vidare ska även val av material och produkter göras utifrån en minimerad spridning av miljö- och hälsofarliga ämnen.

4.3

Energianvändningen ska minimeras och återvinning av spillvärme och småskalig produktion av el ska eftersträvas. Resurseffektiva förnybara energikällor som har en begränsad miljö- och hälsopåverkan ska användas för att säkerställa att nettoutsläppet av växthusgaser ska vara nära noll utifrån hela energisystemet som referensram.

4.4

Innovativa lösningar ska eftersträvas inom exempelvis boende- och upplåtelseformer, ny teknik, kommunikation, mötesplatser och liknande i syfte att tillgodose människors rättigheter, öka välbefinnandet, minska miljöbelastningen och stärka ekonomin.

Ordlista / Begreppsförklaringar

- Aktivitet:** En aktivitet är en konkret insats i de handlingsplaner som skapas. Handlingsplanerna syftar i sin tur till att uppnå ett eller flera av de principer och mål som redovisas i Hållbarhetsprogrammet.
- Alla:** Begreppet alla inkluderar samtliga människor: Kvinnor och män, flickor och pojkar i olika åldrar, med olika könsidentiteter, med olika bakgrunder och olika funktionsvarianter
- Blandstad:** Begreppet blandstad innefattar funktionell och social blandning. Detta innebär bl.a. att grundläggande funktioner (bostäder, handel, kontor, nöjesliv etc.) och olika grupper av människor (åldersgrupper, inkomstgrupper, sociokulturella grupper etc.) inte är geografiskt separerade utan återfinns i samma byggnader, i samma kvarter och stadsdel. Vidare ska även byggnaderna inom ett område utifrån ett arkitektoniskt helhetsperspektiv, ges en varierande och estetiskt tilltalande utformning.
- CEMR-deklarationen:** CEMR är en förkortning för "The Council of European Municipalities and Regions" (Rådet för europeiska kommuner och regioners deklaration om jämställdhet). Organisationen företräder lokala europeiska myndigheter och deras intressen i mer än 40 länder och främjar medborgarskap och utbyte mellan förtroendevalda. CEMR-deklarationen för jämställdhet är ett verktyg för kommuner, landsting och regioner att integrera jämställdhetsperspektivet i det politiska beslutsfattandet och i den praktiska verksamheten. Avsikten är att se till att diskrimineringslagstiftningen efterlevs och att principer reglerade i internationella avtal omsätts i praktik på lokal och regional nivå.
- Citylab:** Är ett certifieringssystem uppbyggt av SGBC (Sweden Green Building Council) i syfte att guida och styra utvecklingen av hållbart stadsbyggande. SGBC är den organisation som driver och äger certifieringssystemet Miljöbyggnad.
- Ekosystemtjänster:** En ekosystemtjänst är en gratis funktion som naturen ger upphov till och som vi människor drar nytta av. Exempelvis på detta är; växtlighet som producerar syre, byggmaterial som binder kol, en fiskpopulation som reglerar tillväxten av alger och ger upphov till mat osv.
- Grönyta:** Offentlig parkmark, naturmark och annan offentlig yta med växtlighet som är tillgänglig för samtliga boende och besökare. Till detta räknas även in vattenspeglar och liknande som anlagts i parkmark, dock ej befintligt sjövattnet eller andra vattendrag och ej heller konstgräs.
- Grönytefaktor:** Grönytefaktor syftar till att stödja systemlösningar där stadsgrönka och dagvatten på olika sätt används för att stärka ekosystem, utjämna negativa effekter av klimatförändringar och samtidigt forma attraktiva gårdar och utemiljöer.
- Hållbar utveckling/Hållbarhet:** Ett begrepp som innefattar sociala-, ekonomiska- och miljömässiga parametrar i syfte att säkerställa att dagens behov och rättigheter kan tillgodoses utan att det förhindrar kommande generationer att tillgodose sina behov och rättigheter. Hur hållbarhet kan nås utvecklas i takt med teknik-, vetenskaps-, och samhällets utveckling i stort. En hållbar utveckling nås genom att samhällen utvecklas, av människor och i samklang med naturen, där människor mår bra och kan utvecklas och där vi bedriver en ekonomi som gynnar samhället.
- Hållbart resande:** Med ett hållbart resande menas transporter och resande som är energi- och yteffektiva, trafiksäkra samt bra för såväl ekonomi, samhällsutveckling, hälsa som miljön.
- Jämlikhet/Jämställdhet:** Är ett socialt tillstånd där alla människors rättigheter inom ett samhälle, oavsett kön, könsidentitet, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder tillgodoses enligt lagen, exempelvis säkerhet (skydd mot faror, brott och skador), rösträtt, yttrandefrihet och mötesfrihet, rätt till egendom och möjlighet att ta del av

samhällets service och den gemensamma produktionen av bland annat välfärdstjänster. Jämlikheten omfattar därför även ekonomisk jämlikhet, det vill säga lika tillgång till exempelvis utbildning, hälso- och sjukvård och socialförsäkringar. Jämlikhet innebär också lika möjligheter, rättigheter och skyldigheter, vilka omfattar samhället i sin helhet. Jämställdhet är när kvinnor och män, flickor och pojkar har samma makt och möjligheter att forma samhället och sina egna liv och således en grundläggande dimension för planering och utveckling av strategier för hållbar utveckling.

Mångfunktionell yta: En mångfunktionell yta kan göra flera av följande; ta hand om dagvatten, sänka temperaturen både inomhus och utomhus under sommarmånaderna, skydda från skadligt UV-ljus genom att bidra till skuggande miljöer, bidra till sociala mötesplatser i staden och utemiljöer för rekreation och vila, stödja bevarandet av biologisk mångfald i staden och reglera avrinningen av regn- och dagvatten.

Tillgänglighet: Definieras som jämlika/jämställda möjligheter för en person att resa, färdas och ha tillgång till platser, funktioner, lokaler och boenden.

Mer information och kontakt

Mer information gällande Södra Munksjön Utvecklings AB's arbete, hållbar utveckling och detta dokument finns på www.sodramunksjon.se. Där finns även kontaktuppgifter till ansvariga inom bolaget.

Det finns även utställningar gällande stadsutvecklingen inom Södra Munksjön att besöka på Södra Strandgatan 10 i Jönköping.

För övergripande frågor gällande Jönköpings kommuns miljöarbete, vänligen besök www.jonkoping.se eller ring 036-10 50 00

